EUTHANASIE

DE KANS IS GROOT DAT U DEZE FEITEN NIET KENT.

De volgende gegevens zijn ontleend aan het rapport-Remmelink, dat op verzoek van de regering werd gemaakt.

Feit 1: 19.675 keer per jaar is de behandeling van de arts er uitdrukkelijk of gedeeltelijk op gericht de zieke te doden.
Feit 2: In bijna 11.575 gevallen, dus zes van de tien keer, gebeurt dit zonder uitdrukkelijk verzoek van de patiënt.
Feit 3: De meldingsplicht geldt alleen bij het geven van een dodelijk middel (gevraagd of ongevraagd) en hulp bij zelfmoord (samen 3700 keer per jaar).
Feit 4: In 15.975 gevallen, dus acht op de tien keer, hoeft de arts niets te melden. Het gaat dan om overdosering van een medicijn (8100) of het staken van de behandeling (7.875 keer). De regering ziet dit als normaal medisch handelen, ongeacht het feit dat de arts mede de bedoeling had te doden.

Meer dan 800 Nederlandse artsen doen een beroep op uw gezond verstand. Want een dokter behoort niet te doden. Euthanasie is geen geneeskunst. Natuurlijk moeten artsen een zinloze behandeling stoppen, als de dood onafwendbaar is. Door pijn te bestrijden kan een arts nog heel veel doen voor een stervende. De voorzitter van de commissie Ethiek van de Britse Artsen Organisatie (BMA) zegt: "Echte barmhartigheid met ernstig zieken bestaat onder meer uit het inschakelen van specialisten in pijnbestrijding (Palliatieve geneeskunde), die tegenwoordig in 99 procent van de gevallen de pijn kunnen verhelpen."

De artsen die deze oproep doen, weten zich gesteund door alle Europese artsen-organisaties, uitgezonderd de KNMG (Koninklijke Nederlandse Maatschappij tot bevordering der geneeskunst). Ook de World Medical Association (Wereld Artsen Organisatie) wijst euthanasie resoluut af.

Vraag de gratis brochure aan bij het Nederlands Artsen Verbond. Daarin vindt u feiten over euthanasie in Nederland. Ook wordt duidelijk beschreven wat de Palliatieve zorgverlening kan betekenen bij ondraaglijk en uitzichtloos lijden.

Zie: Medische Beslissingen rond het levenseinde (rapport-Remmelink), 1991, SDU Uitgeverij, 's-Gravenhage.

1. Doden op verzoek			2.300
2. Hulp bij zelfmoord			400
3. Doden zonder verzoek			1.000
4. Overdosering medicijn		22.500	
Hiervan uitdrukkelijk doel te doden	6%=	1.350	
Mede met bedoeling te doden	30%=	6.750	
Totaal met (bij)bedoeling te doden	36%=		8.100
5. Staken behandeling zonder verzoek		22.500	
Hiervan uitdrukkelijk doel te doden	16%=	3.600	
Mede met bedoeling te doden	19%=	4.275	
Totaal met (bij)bedoeling te doden	35%=		7.875
Totaal aantal handelingen met bedoeling te doden			**19.675**
3. Dodelijk middel toegediend zonder verzoek			1.000
4. Overdosis medicijn zonder verzoek			2.700
5. Behandeling gestaakt zonder verzoek			7.875
Totaal zonder verzoek			**11.575**
Totaal aantal sterfgevallen per jaar in Nederland			**129.000**

Het Nederlands Artsen Verbond. Het NAV verzet zich tegen het wetsvoorstel inzake euthanasie.
U kunt onze advertentie-campagne steunen door ƒ10,- over te maken op postrekening 29.34.868 van het NAV, Postbus 140, 6710 BC Ede.

NRC-Handelsblad 20-11-1993

Harde woorden over de zachte dood

Artsen bestrijden elkaar op scherp van de snede in euthanasie-ruzie

door RENÉ STEENHORST

AMSTERDAM, woensdag

Waar in het debat over euthanasie jarenlang ieder woord werd gewogen of met een sausje van omzichtigheid werd overgoten, zijn nu ineens alle remmen los. Juist nu de Eerste Kamer zich deze week naar een eindoordeel worstelt inzake de meldingsprocedure voor artsen die in hun praktijk euthanasie toepassen, klinken boze verwijten als: „Hier wordt botweg gelogen..." en: „Wij laten ons niet manipuleren!"

Ongekend harde woorden die men gewoonlijk zou toeschrijven aan actiegroepen of anderszins gedrevenen. Doch de ondertekenaars van deze teksten zijn twee instellingen waarvan je dergelijk bruusk taalgebruik niet onmiddellijk verwacht: het instituut Maatschappelijke Gezondheids-Zorg (iMGZ) bij de Erasmus Universiteit Rotterdam en de Koninklijke Nederlandsche Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst (KNMG).

De woede van de organisaties richt zich tegen de recente, als „schandelijk" afgeschilderde advertentiecampagne van het Nederlands Artsen Verbond (NAV). In verschillende annonces verzet het NAV zich tegen het euthanasie-wetsvoorstel. De advertenties (met afbeelding van een injectiespuit) verschenen in enkele landelijke kranten. Ze waren voorzien van blikvangers als 'Moet euthanasie mogen? Ook zonder uw toestemming?' en 'Euthanasie: de kans is groot dat u deze feiten niet kent.'

Liegen

Volgens zowel de KNMG als het instituut Maatschappelijke GezondheidsZorg bevatten de advertenties van het artsenverbond „hele en halve onwaarheden" die slechts één effect beogen: „Onrust te veroorzaken over het gedrag van Nederlandse artsen." En, zo voegt het iMGZ daaraan toe: „Het Nederland Artsen Verbond acht de eigen opinie kennelijk zo moreel hoogstaand dat voor het onder de aandacht brengen ervan botweg liegen geoorloofd is."

De eerstgenoemde advertentie van het verbond meldt: 'Euthanasie, het bewust veroorzaken van de dood van een patiënt, gebeurt zes van de tien keer zonder dat de patiënt er om vraagt...' Volgens dr. P. van der Maas, hoogleraar maatschappelijke gezondheidszorg en eerste ondertekenaar van de 'Erasmusbrief', is deze bewering strijdig met de feiten. Onder het kopje 'Liegende artsen' werpt hij tegen: „Euthanasie, het levensbeëindigend handelen op verzoek van de patiënt, vindt plaats bij 1,8 procent van alle sterfgevallen in Nederland. Daarnaast vindt in 0,8 procent van alle sterfgevallen levensbeëindiging plaats zonder dat de patiënt daar uitdrukkelijk om heeft verzocht. Bij de laatste groep gaat het in alle gevallen om zeer ernstig zieke patiënten die hevig lijden, bijvoorbeeld door pijn en benauwdheid, die bijna allemaal stervende zijn en niet meer in staat hun wil kenbaar te maken." Aldus Van der Maas.

Secretaris-generaal Th. van Berkestijn van de KNMG doet de euthanasie-advertentie de waarheid „ernstig geweld" aan. In zijn weerwoord onder het kopje 'Eerlijk duurt het langst' stelt hij: „Dat de KNMG nog alleen staat in de internationale medische wereld is waar. De reden is dat het Nederlands Artsen Verbond via geestverwanten in andere landen met dezelfde onjuiste cijfers in de internationale artsenwereld verwarring heeft gezaaid. Ik zeg met opzet: de KNMG staat ***nog*** **alleen. Omdat wij ons niet hebben laten verleiden tot manipulatieve discussietechnieken, is het respect groeiende voor de wijze waarop de KNMG met deze materie omgaat."**

Bij het NAV was 'live'-contact gistermiddag niet mogelijk, het verbond had een telefonisch antwoordapparaat ingezet als woordvoerder.

■ Prof.dr. P.J. van der Maas ...Liegende artsen...

MOET EUTHANASIE MOGEN?

OOK ZONDER UW TOESTEMMING?

Euthanasie, het bewust veroorzaken van de dood van een patiënt, gebeurt zes van de tien keer zonder dat de patiënt er om vraagt.
Dit blijkt uit het rapport-Remmelink, dat op verzoek van de regering werd gemaakt.
Wanneer slaat u alarm?
Bij zeven, acht of bij negen op de tien keer?

Of moet u er eerst zelf mee te maken krijgen?
Als de leden van de Eerste Kamer euthanasie wettelijk gaan regelen, geven ze in feite hun goedkeuring aan de huidige situatie.

Euthanasie: zes van de tien keer zonder uitdrukkelijk verzoek van de patiënt.

■ Th.M.G. van Berkestijn (KNMG) ...Eerlijk duurt het langst...

■ Eén van de gewraakte euthanasie-advertenties van het Nederlands Artsen Verbond

De Telegraaf 24-11-1993

Justitie-minister Hirsch Ballin waarschuwt zijn eigen CDA

„Afwijzen euthanasiewet fatale vergissing”

door EMILE BODE en ASTRID FEITER

DEN HAAG, zaterdag

Aan de vooravond van het beslissende euthanasiedebat in de Eerste Kamer is CDA-minister Hirsch Ballin (Justitie) voor zijn doen ongewoon duidelijk en fel. Hij spreekt over een „fatale vergissing” als door toedoen van zijn eigen partijgenoten het euthanasiebeleid van dit kabinet komende dinsdag wordt afgewezen.

„De onrust onder de bevolking over dit vraagstuk moet nu worden weggenomen,” zegt Hirsch Ballin. „Er zijn nog steeds mensen die denken dat zij straks een spuitje krijgen voor het geval zij ongeneeslijk ziek zijn. Ik ben begin dit jaar enorm geschrokken omdat gerenommeerde buitenlandse kranten schreven dat wij euthanasie willen legaliseren. Ook bij mijn CDA-achterban bestaan zulke onjuiste veronderstellingen. Wij, als regering, staan voor de taak deze misverstanden niet te voeden, maar uit de weg te ruimen. Want nu ontstaan er akelige en beeldvertroebelende misverstanden en toestanden waarbij ernstig zieken zich onveilig gaan voelen.”

■ CDA-minister Hirsch Ballin: „Als een meerderheid van de Eerste Kamer het euthanasiebeleid van dit kabinet verwerpt, ontstaat er een zeer ernstige situatie.”

„Onrust onder de bevolking moet worden weggenomen”

Advertenties

Soms schrikt de bewindsman van zijn eigen taalgebruik. Bijvoorbeeld als hij het heeft over de aantijging van het Nederlands Artsen Verbond dat het kabinet verwijt euthanasie te willen legaliseren. Dit verbond van conservatief-christelijke artsen kwam met advertenties compleet met injectiespuit. Hierin werd gesuggereerd dat artsen vaak het leven beëindigen van mensen die daarom niet hebben gevraagd.

Hirsch Ballin veert op: „Het Nederlands Artsen Verbond heeft een valse voorstelling van zaken gegeven. Nou, misschien is dit wel te hard gesteld. Ach nee, laat ik het ook eigenlijk maar zo gewoon zeggen.”

De Senaat velt dinsdag een oordeel over de wijziging van de Wet op de lijkbezorging. Die wijziging komt er in het kort op neer dat euthanasie (levensbeëindiging op uitdrukkelijk verzoek) strafbaar blijft. Bovendien moeten artsen gevallen van euthanasie melden. In geval de medicus zich niet heeft gehouden aan eisen van zorgvuldigheid, wordt hij vervolgd.

Het CDA in de Eerste Kamer heeft grote problemen met het feit dat in de wet ook de levensbeëindiging van ernstig lijdende patiënten die hun wil niet meer kenbaar kunnen maken, wordt opgenomen. Het gaat om zogeheten wilsonbekwamen zoals pasgeborenen, demente bejaarden en verstandelijk gehandicapten. Ook deze vorm van levensbeëindiging moet een arts melden aan het Openbaar Ministerie, waar vervolgens wordt onderzocht of de arts zorgvuldig genoeg heeft gehandeld. Zo niet, dan wordt de arts vervolgd. Sommige CDA-senatoren twijfelen of deze maatregel misstanden voorkomt. Zij willen van de regering harde toezeggingen dat ongeoorloofde praktijken te allen tijde worden vervolgd.

Hirsch Ballin is bereid deze toezegging te doen. „Het is een ernstige misvatting dat de indruk is ontstaan dat artsen altijd vrijuit gaan als ze maar netjes het meldingsformulier bij euthanasie hebben ingevuld. Zo gemakkelijk komen artsen er niet vanaf. De feiten moeten altijd boven tafel komen. Artsen willen bovendien geen valse, maar een correcte doodsoorzaak geven. De officier van justitie toetst vervolgens of inderdaad sprake is geweest van een noodtoestand, van een terminale fase en dus van overmacht.”

Het feit dat artsen het leven van wilsonbekwamen ongestraft kunnen afbreken, verwerpt Hirsch Ballin ten stelligste. „Het woord wilsonbekwamen is ook een verkeerde term. Het gaat veelal om situaties waarin mensen niet meer in staat zijn zich eventueel opnieuw uit te spreken over hun lijden. Vaak is het dan niet duidelijk of er sprake is van pijnbestrijding of levensbeëindiging. Het zijn situaties waarin voor de patiënt de allerlaatste fase van het leven is aangebroken en je meer kunt spreken over stervensbegeleiding door de arts. Het is een absurde veronderstelling dat wij geestelijk gehandicapten en mongooltjes die hun wil niet kunnen uiten aan levensbeëindiging blootstellen.”

Als Hirsch Ballin komende dinsdag vijf of meer CDA-senatoren niet kan overtuigen, is er geen meerderheid voor het euthanasiebeleid van de regering. Alleen alle PvdA-senatoren zijn voor. De gehele oppositie is tegen. VVD, D66 en GroenLinks willen legalisering van euthanasie en de kleine christelijke partijen juist een hardere aanpak.

Verwarring

De minister zegt: „Als een meerderheid het euthanasiebeleid van dit kabinet verwerpt, ontstaat er een zeer ernstige situatie. Over dit onderwerp hebben we jarenlang slepende debatten gevoerd. Dit is de laatste kans voor het CDA om een regeling tot stand te brengen waarin de beschermwaardigheid van het leven vooropstaat. Zinvolle, levensvatbare alternatieven zijn er niet. Als de Senaat niet akkoord gaat, is de weg vrij voor VVD, D66, GroenLinks en wellicht de PvdA om een nieuwe poging te doen de euthanasie in een nieuwe kabinetsperiode te legaliseren. Dan zijn we verder van huis dan ooit. Dan zal onder de bevolking een grote, zelfs funeste verwarring ontstaan. Dan gebeurt er iets dat lijnrecht in strijd is met datgene waar wij ons als christen-democraten al die jaren sterk voor hebben gemaakt. En dat is een regeling die bescherming biedt voor de kwetsbaarste mensen. De wetswijziging die nu voorligt, biedt die bescherming. Het zou tragisch zijn als hierover misverstanden blijven bestaan met als gevolg dat het wetsvoorstel in de Eerste Kamer te weinig steun krijgt. Het is mijn overtuiging dat dit voorstel het beste is dat wij kunnen bereiken.”

De vraag of minister Hirsch Ballin zijn geloofwaardigheid verliest als hij bakzeil moet halen, probeert hij uit de weg te gaan. „Ik wil vermijden dat het een persoonlijke prestigestrijd wordt. Wel is sprake van een onderwerp van buitengewoon gewicht. Als we stranden, doet dit afbreuk aan de geloofwaardigheid van het CDA als christen-democratische politieke beweging.”

De Telegraaf 27-11-1993

Intermediary Foundation of the Universal

Declaration of Human Rights. Postbox: 324. 5660 AH GELDROP. N.L.

AANTEKENEN.
De Weledelgeleerde heer Mr E. Hirsch
Ballin. Minister van Justitie.
Postbus: 20301, 2500 EH
´s GRAVENHAGE.

P E R S O O N L I J K.

Betreft: Uw visie inzake euthanasie in de Telegraaf (vandaag). 1 volgblad.

Geldrop, 27 November 1993

Geachte heer Hirsch Ballin,

Uw foto in de krant valt mij niet tegen de afdrukkwaliteit is goed,maar daar schrijf ik eigenlijk niet om,wel voor het feit dat ik enkele axiomastellingen kan maken uit eerdere berichten uit de Telegraaf cq mijn eerder verzonden brieven.

Als ik de verwoording uwer van vandaag 27 November koppel met o.a.; de advertentie van datum 16 Oktober van de heer Steenhorst *grotere achterdocht van artsen zeer noodzakelijk* en Prof. dr. B. Smalhout *Medisch tuchtrecht dik onvoldoende* en ik verwijs ook naar het zojuist verschenen boek: *"medisch mis handelen"* en tevens te verwijzen naar een wereld bekend boek uit 1978 van de schrijver Ivan Illich *"grenzen aan de geneeskunde"*, dan ontwikkelen -samengevat- mijn gedachtengang zich hierin langs de volgende lijnen: Uw uitlatingen van vandaag in de Telegraaf,zijn veelzeggend en nietszeggend tegelijkertijd. Aan de ene kant wordt door u gesuggereerd,dat het leven van de mens beschermd moet worden (deze stelling deel ik met u),en u vult vervolgens hierop aan: dat dit tevens het CDA moraal is,de stijl van de partij. Aan de andere kant doet u,of er in de medische en gezondheidssector niets aan de hand is,met blunders en met de tuchtraad.Volgens u is er geen vuiltje aan de lucht en werkt alles prefect,niemand hoeft zich daarom zorgen te maken ? U verklaarde vervolgens het Nederlandse Artsen Verbond voor : valse voorstelling van zaken,met name het misbruik van euthanasie(veelal bij de bejaarden),en dan denk ik vervolgens : wat is dat toch met die heer Hirsch Ballin ? Volgens mij staat u met een been op het grondgebied van het CDA,vervolgens een sloot met troebel water en een drassige bodem,en dan staat u met het andere been op het grondgebied van de syndicale Instellingen,ik zou haast zeggen: u staat te plassen in die sloot? Essentieel is,dat beide laatste stellingen de onzekerheidsmarge in de levenssituatie van de mens vergroten. We krijgen zo in de medische en de gezondheidssector - als niets wordt ondernomen - een infantiele volwassenheid zonder einde,en we gaan nieuwe kunst uitvinden: We dansen op onze handen of stampie stampie, we schilderen beter dan Rembrandt met modder (uit de sloot) op grof schuurpapier. En zo kunnen we alles in de gezondheidszorg en in de politiek !

AANTEKENEN 27-11-1993
Postbus: 20301 's GRAVENHAGE
HIRSCH BALLIN.

Voorts:

Van verschillende uwer collega's ten ministerie,mocht ik positieve reacties in briefvorm ontvangen,maar ook vanuit het Land *betreft plannen positieve ontwikkeling in de gezondheidszorg*, echter van u persoonlijk mocht ik nog niets vernemen. Heeft u het dan zo druk gehad de laatste periode ? Ik hoop alsnog,dat u tijd vrij kan maken voor het geven van uw reactie.

Tenslotte krijgt u van mij *beleidsactoren in het Landelijk gezondheidsstelsel* 10 bladen, en naar ik hoop,zullen samen met de conceptuele visies van de andere ontwerpers,hierin de sleutelwaarden aanwezig zijn tot verdere positieve ontwikkeling in het stelsel.

Inmiddels verblijf ik,

hoogachtend,

J.P. van den Wittenboer.

Voorzitter.

Intermediary Foundation of
the Universal Declaration
of Human Rights.
Po. Box: 324, 5660 AH
GELDROP - NETHERLANDS
K.v.K. nr: S92925
Banknr: 1341.17.271 RABOBANK

2.-

Ministerie van Justitie

Directoraat-Generaal Politie en Criminaliteitsbestrijding
Directie Staats- en Strafrecht

Postadres Postbus 20301, 2500 EH Den Haag

Bezoekadres
Schedeldoekshaven 100
2511 EX Den Haag
Telefoon (070) 3 70 79 11
Fax (070) 3 70 79 33
Telex 34554 mvj nl

de heeer J.P. van den Wittenboer
Postbus 324
5660 AH GELDROP

Datum 28 februari 1994
Ons kenmerk 427745/294/LA

Bij beantwoording de datum en ons kenmerk vermelden.

Geachte heer Van den Wittenboer,

Uw brief van 27 november 1993 heb ik ontvangen. Tot mijn spijt heeft de beantwoording van uw brief enige vertraging ondervonden, waarvoor mijn verontschuldigingen. U reageert in uw brief op mijn visie inzake euthanasie in de Telegraaf van 27 november 1993.

Uw brief geeft mij de gelegenheid nog eens puntsgewijs uiteen te zetten wat het kabinetsstandpunt inzake medische beslissingen rond het levenseinde inhoudt en wat als gevolg daarvan de betekenis is van het inmiddels op 30 november 1993 door de Eerste Kamer aanvaarde wetsvoorstel tot wijziging van de Wet op de Lijkbezorging (Kamerstukken nr. 22 572).
Euthanasie en hulp bij zelfdoding blijven ook na aanvaarding van dit wetsvoorstel door de Eerste Kamer in het Wetboek van Strafrecht als misdrijf strafbaar gesteld.
De handhaving van de artikelen 293 en 294 van het Wetboek van Strafrecht is in overeenstemming met artikel 2 van het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, dat bepaalt dat het leven van een ieder wordt beschermd door de wet.
Evenals dat het geval is in met Nederland vergelijkbare landen met een rechtsstelsel dat gebaseerd is op de beginselen van een rechtsstaat, is in ons land degene die in overmacht handelt, niet strafbaar. Ook een arts komt een zodanig beroep op overmacht, bedoeld in artikel 40 van het Wetboek van Strafrecht, toe. Dit vereist een beoordeling van de concrete situatie door de officier van justitie of de rechter.
In de rechtspraak van de Hoge Raad en van de lagere rechters is geoordeeld dat - in de ter beoordeling voorgelegde concrete situaties - een arts in overmacht heeft gehandeld, indien hij geconfronteerd werd met een noodtoestand, die daarin bestond dat een ernstig en ondraaglijk lijdende patiënt in het aangezicht van een onafwendbaar sterven hem in een nagetrokken vrije wilsuiting verzocht de dood naderbij te brengen.

* / *

Het Kabinet heeft geen gevolg willen geven aan de pleidooien, met name van enkele in de Tweede Kamer vertegenwoordigde partijen en van verschillende maatschappelijke organisaties, om de hierboven bedoelde strafbepalingen aldus te wijzigen dat euthanasie en hulp bij zelfdoding onder bepaalde voorwaarden voortaan niet langer strafbaar zullen zijn. Dit standpunt houdt in dat het Kabinet het initiatiefvoorstel van de fractie van D66 afwijst. Dit initiatiefvoorstel is ook reeds door de Tweede Kamer verworpen.
Het Kabinet heeft ook de opvatting zoals neergelegd in het rapport van de Commissie Remmelink, dat levensbeëindiging in de stervensfase bij personen die niet meer hun wil kunnen uiten, onder omstandigheden als normaal medisch handelen moet worden beschouwd, afgewezen.
Zoals hierboven is aangegeven, wenst het Kabinet geen wijziging aan te brengen in de bestaande strafbaarstelling van euthanasie en hulp bij zelfdoding. Wat betreft de in de rechtspraak erkende mogelijkheid van een beroep door een arts op een noodtoestand die overmacht oplevert, acht het Kabinet het noodzakelijk dat in elk concreet geval van uitvoering van euthanasie toetsing aan de in de rechtspraak naar voren gekomen criteria kan plaatsvinden. Om deze toetsing te kunnen laten verrichten, acht het Kabinet het nodig dat artsen die menen met een noodtoestand geconfronteerd te zijn waarin zij een verzoek om euthanasie of hulp bij zelfdoding niet hebben kunnen afwijzen, daarvan in alle gevallen aan de bevoegde autoriteiten melding maken.
Deze melding vloeit voort uit de Wet op de lijkbezorging. Krachtens die wet wordt bepaald welke gegevens door een arts in het geval van overlijden van een patiënt, ter kennis moeten worden gebracht van de gemeentelijke lijkschouwer. Deze licht op zijn beurt de officier van justitie in, waarna deze laatste beslist over het al dan niet instellen van een strafvervolging. Om deze meldingsplicht en de meldingsprocedure adequaat te regelen, heeft het Kabinet een wijziging van de Wet op de lijkbezorging voorgesteld, inhoudende dat bij algemene maatregel van bestuur het formulier wordt vastgesteld waarbij een geval van euthanasie of hulp bij zelfdoding dient te worden gemeld.
Teneinde een volledige en adequate toetsing door het Openbaar Ministerie mogelijk te maken, is het Kabinet van oordeel dat de verplichting om via de gemeentelijke lijkschouwer uitgebreide informatie te verschaffen niet alleen bij euthanasie en hulp bij zelfdoding dient te gelden, maar evenzeer als een arts meent tot enigerlei vorm van levensbeëindiging genoodzaakt te zijn geweest bij iemand die zijn wil niet (meer) tot uitdrukking kon brengen. In deze laatste gevallen is er echter geen rechtspraak die grond geeft om een noodtoestand aan te nemen. Dergelijke gevallen zullen dan ook in beginsel tot het instellen van strafvervolging moeten leiden.
Tenslotte wil ik er nog eens op wijzen dat de in sommige media wel verkondigde mening dat door melding ervan actief levensbekortend medisch ingrijpen bij wilsonbekwamen zou worden gelegitimeerd, volstrekt onjuist is. De meldingsprocedure, waaraan de door de Eerste Kamer aangenomen wet een formeelwettelijke basis zal verschaffen, strekt er uitsluitend toe, de officier van justitie in staat te stellen, te beoordelen of - op basis van de strafbepalingen betreffende de levensdelicten en de rechtspraak van de Hoge Raad - tot strafvervolging moet worden overgegaan.
Uit het bovenstaande moge u duidelijk zijn geworden dat het door de Eerste Kamer aangenomen wetsvoorstel geen enkele reden kan zijn voor patiënten om zich niet veilig te voelen, wat nu soms wel wordt gesteld.
Als laatste punt wijs ik u erop dat het Kabinet in zijn standpunt over medische beslissingen rond het levenseinde (Kamerstukken 20 383 nr. 14) de behoefte om in de thuissituatie te sterven heeft onderkend. De stervensbegeleiding krijgt reeds de

* / *

aandacht in de huisartsenopleiding en in medisch specialistische opleidingen. Beleidslijn van het Kabinet is om de deskundigheid met betrekking tot de zorg rond het levenseinde, in het bijzonder op het punt van pijnbestrijding waar mogelijk te bevorderen.

Ik hoop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

De Minister van Justitie,
Namens de Minister,
het Hoofd van de Directie
Staats- en Strafrecht,
voor deze,

Heinrich Bauer Verlag · 20079 Hamburg

Intermediary Foundation of
the Universal Declaration
of Human Rights
P.B. 324
NL - 566o AH Geldrop

REDAKTION

Telefon-Durchwahl
040/30 19

Fax 040/33 82 93

Datum lo.5.1994

Unser Zeichen

Sehr geehrte Damen und Herren,

wir haben Ihr Schreiben an den Europarat in Straßburg erhalten und mit Interesse gelesen.

Über die Sterbehilfe, wie sie in den Niederlanden praktiziert wird, lesen und hören wir in deutschen Medien viel, denn das Thema ist auch hierzulande hoch aktuell.

Mit freundlichen Grüßen

I H R E

NEUE REVUE
Leserbriefredaktion

Helga Kalkofen

Redaktionsanschrift: Ost-West-Straße 20 · 20457 Hamburg · Telefon 040/30 19-0 · Fax 040/33 82 93
Bankkonto: Commerzbank AG, Hamburg, (BLZ 200 400 00) Kto. 1310168 · Postgirokonto: Hamburg, (BLZ 200 100 20) Kto. 9971-202